

<https://doi.org/10.28925/2311-259x.2024.4.9>

УДК [070:[821.111-6Еплбаум:323.1(477)"2022-2024"]]:316.658

Марта Стельмах

Львівський національний університет ім. Івана Франка
вул. Генерала Чупринки, 49, Львів, 79044, Україна
 <https://orcid.org/0000-0002-4224-237X>
marta.stelmakh2911@gmail.com

КОЛУМНІСТИКА ЕНН ЕПЛБАУМ: ОСОБЛИВОСТІ МЕДІАТЕКСТІВ, ПРИСВЯЧЕНИХ УКРАЇНСЬКІЙ ТЕМАТИЦІ

У статті авторка аналізує матеріали публічної інтелектуалки Енн Еплбаум на українську тему, їхні особливості та значення. Актуальність статті зумовлена потребою різностороннього дослідження теми України у світових медіа, зокрема у форматі колумністики. Предметом дослідження є статті Енн Еплбаум у виданнях *The Atlantic* та *The Washington Post* на українську тематику. Мета — окреслити особливості текстів публіцистики, виявити її індивідуальний стиль. У процесі наукового дослідження використано такі методи: порівняльний, історичний, системний аналіз, контент-аналіз та інші. Новизна зумовлена аналізом журналістських, а не науково-популярних праць Енн Еплбаум.

У процесі дослідження розглянуто статті журналістки української тематики, опубліковані в періодиці від початку сучасної російської агресії проти України й дотепер. Енн Еплбаум відома українській аудиторії як авторка книги про Голодомор 1932–1933 років («Червоний голод. Війна Сталіна проти України»), що спричинила чимало дискусій в українському і закордонному медійному просторі. Ми ж сфокусувалися на постаті Енн Еплбаум як колумністці, адже в цьому форматі важливим є індивідуальний стиль авторки і навіть її суб'єктивізм. У статті визначено змістові особливості медіатекстів журналістки, зокрема намагання ознайомити англомовного читача з причинами і наслідками російсько-української війни. Чимало статей авторки присвячені поясненню історичних кліше і пропагандистських наративів, які використовує росія, щоб зобразити українців нацистами і шовіністами. У контексті розгляду війни РФ проти України важливим є висвітлення історичної тягlosti цього питання, і про це також пише Енн Еплбаум. Також авторка наголошує на тому, що сучасна росія є загрозою для миру не тільки українців, але й усього світу, і міжнародна спільнота повинна це усвідомлювати. Журналістка аналізує методи маніпуляції та пропаганди росіян і зауважує, що деякі з них пройшли перевірку часом, а інші виникли в процесі сучасних викликів. У дослідженні окремо розглянуті медіатексти колумністки, у яких вона розглядає український спротив крізь призму геополітики і робить висновок: для світового порядку необхідно, щоб Україна перемогла, інакше тоталітаризм може стати панівним режимом у світі. Вона висвітлює російсько-українську війну для закордонної аудиторії й пояснює українцям, як світ сприймає їхню боротьбу. З огляду на це є необхідність вивчення статей Енн Еплбаум.

Ключові слова: колумністика; Енн Еплбаум; російсько-українська війна; пропаганда; російська агресія.

Світовий медіапростір є доволі гнучким і змінним явищем, адже глобалізаційні процеси та політичні механізми впливають на розвиток ЗМК й зокрема на роботу журналістів. Тому в царині журналістики досліджуються щоразу нові формати медіатекстів і точаться дискусії щодо жанрів. Наприклад, науковці сперечаються щодо явища колумністики — його дефініції, функцій та особливостей. Деякі вважають колумністику жанром журналістики (Калинюк, 2012) або ж специфічним жанром публіцистики (Хлистун, 2023, с. 56), інші — формою, у якій реалізується конкретний жанр або симбіоз жанрів (Деяк-Якобишин, 2012, с. 244), чи поєднанням жанру з формою подання тексту (Гаврилюк, 2011, с. 118).

Закордонні науковці частіше аналізують особливості колумністики й особистість колумніста, аніж її місце в журналістській сфері. Це означає,

що явище досліджують як українські науковці, як-от О. Деяк-Якобишин («Колумністика як унікальне явище у сучасних ЗМК», 2012; «Явище колумністики: продовження наукової дискусії», 2011), Х. Калинюк («Авторська колонка: проблеми жанрової ідентифікації», 2012), І. Гаврилюк («Сучасна українська колумністика: особливості розвитку», 2011), так і закордонні О. Хінкл і Дж. Генрі («Як писати колонки», 1952), Гохер Ікбал Панн («Колонка: що це таке та її роль у журналістиці», 2019). У цьому дослідженні колумністика розглядатиметься як форма журналістського тексту, який, здебільшого, написаний у жанрі публіцистики. Адже, як зазначає Гохер Ікбал Панн, колонка — це голос або погляд автора, а не видання (Punn, 2018), тобто тут чітко виражена думка журналіста, вільна від правила неупередженості, а також характерним є вплив на позицію аудиторії,

різноманітність тем, які можуть бути висвітлені, особливий стиль колумніста. Усі ці ознаки властиві й публіцистиці. Саме такі тексти Енн Еплбаум, що були опубліковані в колонках *The Atlantic* та *The Washington Post*, і будуть досліджені.

Здебільшого науковці аналізують монографії публіцистки й дискусії щодо них (Френк Хордайк, «Червоний голод Енн Еплбаум (2017)» (Hordijk, 2019), Норман Н. Наймарк, «Еплбаум, Фіцпатрік і питання геноциду» (Naimark, 2018)); рідше — публіцистичні тексти, зокрема Б. Носова проаналізувала методи журналістики наблизити історію Центральної та Східної Європи до західного читача в статті «Стратегія розповіді історії міжнародних відносин у Центральній та Східній Європі Енн Еплбаум» (Nosova, 2021). Тут же увага буде зосереджена на колонках журналістки, присвячених українській тематиці. Таким чином, об'єктом дослідження є колумністика Енн Еплбаум у закордонних періодичних виданнях, а предметом — її статті на українську тематику у виданнях *The Atlantic* та *The Washington Post*. Мета — окреслити особливості текстів публіцистки, виявити її індивідуальний стиль. Із мети випливають такі завдання: визначити особливості медіатекстів Енн Еплбаум на українську тематику, розглянути важливість її статей не тільки для закордонних діячів, але й для української аудиторії. Для досягнення мети в дослідженні використано такі методи: порівняльний, історичний, системний аналіз, контент-аналіз та інші. Таким чином, планується окреслити основну проблематику присвячених Україні матеріалів авторки, які набувають неабиякої популярності в англомовному середовищі й стають важливим джерелом для вивчення Української держави в контексті геополітичних процесів.

Енн Еплбаум — журналістка, письменниця, історик. Вона є лауреаткою Пулітцерівської премії. Публіцистка вела авторську колонку в *The Washington Post* понад 15 років. Зараз працює в одному з найстаріших видань Сполучених Штатів Америки *The Atlantic*, активно досліджує минуле Східної Європи й справді намагається ознайомити міжнародну спільноту з тою частиною континенту, яка значно менше вивчена. Прикладом цього є й висвітлення російсько-української війни в колумністиці Енн Еплбаум. Чимало текстів авторки спрямовані на розгляд минулого українців і росіян, їхньої спільної історії, адже питання минулого безпосередньо впливає на розуміння цієї війни. Зокрема, у статті «Українські мазки та стереотипи» Енн Еплбаум зауважує, що люди за кордоном не розуміють процесів, які відбуваються в нашій країні. Вона вважає, що це сприяє просуванню історичних кліше, які спотворюють бачення дійсності. Авторка перелічує такі двозначні визначення: «братська допомога», «антитерористична операція», «державний переворот», «нацист», «фашист», «етнолінгвістичні розбіжності» чи «югославська ситуація». Журналістка

переконана, що ці фрази або використовують для того, щоб представити події в потрібному світлі, а не об'єктивно, або вживають через необізнаність чи погані спрощення. Публіцистка зазначає, що поняття «нацист» чи «фашист» використовували і російські, й українські політики, щоб описати діяльність протилежної сторони, але підкреслює, що акцент російських сил на нацистських ультраправих угрупованнях в Україні є безпідставним, бо такі сили більш поширені в інших країнах (наприклад, у Франції чи Нідерландах). Також Енн Еплбаум визначає, що термін «анти-терористична операція» характерний для періоду російського вторгнення в Чечню в 1999 році, тоді він означав дозвіл російським солдатам на руйнування незалежної держави. У тексті вказано, що використання вислову «державний переворот» є універсальним, бо ж ним описували протести громадян у 2014 році як проросійський уряд України, так і російська пропаганда. Авторка характеризує кліше «братська допомога» так: «Братська допомога — це радянський вислів, який колись використовувався для виправдання радянських вторгнень у Прагу в 1968 році та в Афганістан у 1979 році. “Братська допомога” мала на меті запобігти поваленню радянських маріонеткових держав, насильницьким чи мирним шляхом» (Applebaum, 2014a).

Розглядаючи історичний контекст у колумністиці Енн Еплбаум, потрібно зазначити, що авторка нерідко підкреслює тяглість українофобії в Російській Федерації. У статті «Чому Путін хоче контролювати Україну? Спитайте Сталіна» журналістка наголошує:

Глибоко в національній свідомості Росії закладено знання про жагу українців до автономії, усвідомлення непередбачуваності України — і давній страх, що українські вимоги можуть поширитися на Росію. <...> Потреба контролювати Україну також має важливе коріння в історичній пам'яті Росії та КДБ. Турбулентність в Україні викликає тривогу, тому що анархія в аграрному центрі Радянського Союзу неодноразово мало не дестабілізувала Москву. Можливо, найкращий спосіб пояснити параною та жадібність Путіна до Києва такий: Росія добре пам'ятає ті моменти. (Applebaum, 2017)

Авторка вкотре зазначає, що з початку виникнення Радянського Союзу росіян хвилювало питання України та її волелюбності. Вона згадує 1917 рік, коли українці спробували створити власну державу, а як наслідок отримали переслідування та знищення української інтелігенції, яку підозрювали в розвитку національного руху, штучний голод 1932–1933 років. Тема Голодомору висвітлена в її книзі «Червоний голод. Війна Сталіна проти України» про причини та хронологію цієї трагедії, однак і в публіцистичних працях

Енн Еплбаум часто порушує цю проблему. Варто зауважити й про висновок публіцистки — голод провалився:

Україну не знищили. Тероризм проти української еліти теж не вдався: українська мова не зникла. Прагнення до незалежності зберіглося, як і до демократії, чи до більш справедливого суспільства, чи до Української держави, яка справді представляла б українців. Коли це стало можливим, українці висловили ці бажання. У 1991 році вони переважною більшістю проголосували за незалежність. Україна, як проголошує гімн, не вмерла. (Applebaum, 2017)

Енн Еплбаум акцентує: якщо путінська Росія — це не Радянський Союз, то і сучасна Україна не є радянською республікою. Зараз Українська держава є суверенною, незалежною державою, яка намагається йти демократичним європейським шляхом, має своїх лідерів і представників у світі. Журналістка підкреслює, що тепер українці мають власну історію й можуть завершити насилля, яке досі повторюється.

Висвітлюючи російсько-українську війну, журналістка ще у 2015 році зазначила, що Росія відроджується як воєнничка держава. Відбувається це в той час, коли європейці не готові їй протистояти й навіть зрозуміти її. Для текстів Енн Еплбаум характерною є історична аналогія: вона порівнює дії радянської влади в час Другої світової війни та сучасного російського керівництва, пропаганду нацистів і радянців з маніпуляціями сучасних диктатур, політики Сталіна та Путіна. У статті «Росія і велике забуття» вона вказує на подібність дій країни-агресорки під час анексії Криму з діями НКВД, коли він вторгся до Польщі, країн Балтії, а пізніше у всю Східну Європу. Ось як вона описує цю аналогію:

За весь час свого існування СРСР жодного разу не вторгся в іншу країну; ні, він просто приходив на допомогу пригнобленим меншинам або братським партіям. Але він ніколи не йшов, не нав'язавши — або, в Афганістані, спробувавши й не зумівши нав'язати — власну тоталітарну систему. Коли НКВД, пізніше відомий як КДБ, переходив будь-який кордон, він завжди арештовував потенційних дисидентів, захоплював засоби масової інформації, закривав громадські організації, націоналізував компанії та породжував страх і бідність, які я пізніше побачила у Ленінграді.

І саме це зробила Росія під керівництвом Володимира Путіна, колишнього офіцера КДБ, прийшовши на допомогу «пригнобленій російській меншині в Криму» у 2014 році, хоча замість того, щоб націоналізувати підприємства, російські окупанти вкрали їх в українських власників і віддали росіянам. Час іде далі. (Applebaum, 2015b)

Авторка справедливо зазначає, що в тактиці сучасної Росії є й чимало нового. Наприклад, країна-агресорка активно використовує медіа, щоб поширювати необхідні їй наративи. Хоча в минулому СРСР не мав настільки досконало розвинених ЗМІ, як нинішні, і тоді, й зараз є однакові псевдофакти: «загниваючий Захід», «нацистська Україна», «Сполучені Штати Америки — головні вороги російського народу». Водночас проблемою є те, що міжнародна спільнота не пам'ятає або й не знає про Радянський Союз, який намагався підірвати суспільний лад. Молоде покоління не знайоме з тоталітарним злом, яке панувало в СРСР, старше — не хоче вірити в те, що може повторитися світова війна, унаслідок суспільство виявляється не готовим до найбільшого протистояння з часів Другої світової війни.

Аналіз новітньої історії й сучасних геополітичних процесів — ще одна характерна риса колумністики Енн Еплбаум. Вона справедливо підкреслює, що протидія світового політикуму російській агресії в Україні була незначною, й це безпосередньо вплинуло на розширення наступальних бойових дій Росії на українській території та й загалом на експансіоністську політику країни-терористки. У статті «Україна показує, що модель “кольорової революції” мертва», яку вона написала ще в січні 2014 року, журналістка наголошує, що реакція Сполучених Штатів Америки була неістотною, а це могло спрямувати українців у бік Російської Федерації. Ця теза свідчить і про її (авторки) недосконале усвідомлення ментальності громадян України, їхніх прагнень і цінностей, але водночас про те, що світові лідери не протидіяли російській політичній кампанії, яка вже давно погрожувала як військово, так і економічно сусіднім незалежним державам. Публіцистка наголошує: збройна агресія Росії проти України є свідченням того, що в Європі немає стійкого миру, який існував після закінчення Холодної війни.

У 2015 році вона зауважувала, що європейські лідери зобов'язані розробити довгострокову стратегію, яка б зміцнила українську економіку, військову потугу держави, а також сприяла б інтеграції України в Європейський Союз. Зазначимо, що в статті Енн Еплбаум «Довгогляд з Росією» запропоновано реальні кроки, які міг би зробити Захід, аби перешкодити ймовірності замороженого конфлікту. Цікаво, що деякі з цих рішень були ухвалені, але не у 2015 році, а лише з початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Ось що пропонувала журналістка:

Ми можемо визнати реальну небезпеку, яку Росія становить для Європи, не лише як джерело насильства, але й як джерело політичної та економічної корупції. Ми могли б запровадити набагато суворіші, набагато глибші санкції. Ми могли б виключити Росію з міжнародної

платіжної системи. Ми могли б забезпечити виконання наших власних законів і перестати закривати очі на відмивання російських грошей, більшість із яких відбувається в європейських столицях. (Applebaum, 2015a)

Також вона усвідомлює, що бойові дії, які тривають на території України, не впливають на життя європейців, які проживають його безтурботно. Однак все може змінитися в той момент, коли Українська держава почне програвати, адже переваги російської сторони на полі бою підкреслюватимуть те, що США, які позиціонують себе як наддержаву, не змогли забезпечити свого союзника всім необхідним. Журналістка зауважує, що Європейський Союз робить значно більше для перемоги України, аніж Америка, яка і виробляє більше зброї, і зараз має достатньо боєприпасів, щоб надати їх своєму союзникові.

Енн Еплбаум не тільки пояснює англомовному світу причини й перебіг сучасної російсько-української війни, але й відповідає на ті запитання, які можуть цікавити українців. Зокрема, авторка розглядає причини відмінної реакції на агресію Ірану проти Ізраїлю та Росії проти України в статті «Чому республіканці захищають Ізраїль та ігнорують Україну». 13 квітня 2024 року Ісламська республіка Іран здійснила масовану атаку ракетами та безпілотниками на Ізраїльську державу. У цей же час Російська Федерація атакувала територію України, і робить це вже майже три роки поспіль. Однак світ на ці події реагує по-різному. Так, іранську атаку відбивали не тільки ізраїльські, але й американські літаки. Енн Еплбаум розглядає відмінність між захистом Ізраїлю та України.

Спершу авторка зазначає, що тут важливу роль відіграє баланс ядерної енергії. Російська Федерація є членом «ядерного клубу» і періодично погрожує застосуванням зброї масового ураження, якщо буде перейдено червоні лінії. Європейці й американці занепокоєні цими заявами і бояться спровокувати країну-терористку, тому не планують захищати повітряний простір України. Ізраїль також має ядерну зброю, і в цьому контексті світові лідери намагаються зробити все, щоб цю державу не змусили її використати, тож навпаки, захищають її територію від агресії Ірану.

Другою відмінністю в захисті України та Ізраїлю є американське політичне сприйняття ситуації в цих двох державах. Колумністка зауважує, республіканська партія США активно протидіє пропаганді Ірану й не співчуває його терористам. Натомість російська дезінформація та маніпуляція вже давно побутують у європейському медіапросторі. Росіян приймають і співчують їм, адже вважають, що вони несправедливо осуджені, потерпають від політики керівництва й не винні в його діях. Енн Еплбаум зазначає, що відсутність двопартійної солідарності щодо України

блокує допомогу їй, а от щодо підтримки Ізраїлю суперечок не виникає.

Водночас зауважимо, що й Енн Еплбаум не назвала це війною, а говорила лише про конфлікт. Столицю Української держави називала Київ за російським зразком, а не Київ — українською транслітерацією. Тобто її медіатексти варто критично аналізувати, як і будь-які інші, де розглядають українську новітню історію, російсько-українську війну, а також політику держави в контексті геополітичних процесів. Однак повертаючись до статті, у якій публіцистка аналізує відмінність у допомозі Сполучених Штатів Америки Ізраїлю та Україні, доцільно навести її висновок:

Для решти світу тут є кілька уроків. Багато країн, можливо, включаючи Україну та Іран, зроблять перший і найочевидніший висновок: ядерна зброя робить вас набагато захищенішими. Ви не тільки можете стримувати атаку за допомогою ядерного щита, і не тільки можете атакувати інші країни відносно безкарно, але ви також можете, за певних обставин, очікувати, що інші приєднаються до вашого захисту.

Можливо, інші зроблять інший очевидний висновок: частину Республіканської партії — досить велику, щоб мати значення — можна кооптувати, лобіювати або прямо купити. Ви не тільки можете змусити її повторювати вашу пропаганду; ви можете змусити її діяти безпосередньо у ваших інтересах. Ймовірно, це не коштує навіть частки ціни танків і артилерії, і може бути набагато ефективнішим. (Applebaum, 2024)

Важливо підкреслити, що до текстів колумністки звертаються й для того, щоб збагнути ймовірність майбутніх подій, бо ж під час вивчення політичних дій світових лідерів, геостратегії країн-гегемонів вона прогнозує виклики та загрози світовому порядку. Про це свідчить зокрема її переконаність у небезпеці зовнішньої політики Російської Федерації. Пам'ятаємо, що ще до повномасштабного вторгнення Росії в Україну науковиця закликала до гідної реакції Заходу щодо російської агресії, а також наголошувала, що Росія — джерело нестабільності не тільки для українців. Однак на початку 2014 року авторка припускала, що президент РФ не вторгнеться на територію Української держави, бо йому це не потрібно. Коли ж росіяни почали окупаційні дії, зокрема анексували Кримський півострів, Енн Еплбаум зауважила, що це не мало б перерости в повномасштабну війну:

якщо російський президент Володимир Путін раптом не стане ірраціональним — що, звісно, не можна виключати, — він повинен знати, що повномасштабне вторгнення абсолютно

не потрібне. Зрештою, він володіє цілим арсеналом невійськових тактик, які можуть підірвати нову українську владу і багато з яких успішно використовувалися у минулому. (Applebaum, 2014b)

Водночас через декілька місяців вона опублікувала статтю «Війна в Європі — це не істерична ідея», де висловила занепокоєння щодо експансіоністських планів росіян, у яких намагається по своєму подати події минулого:

Останніми днями російські війська під прапором невідомої раніше країни Новоросії пройшли через кордони південно-східної України. Російська академія наук нещодавно оголосила, що восени цього року опублікує історію Новоросії. Деякі з них включають Харків і Дніпропетровськ, міста, які все ще знаходяться за сотні миль від бойових дій. Деякі розміщують Новоросію вздовж узбережжя, щоб вона з'єднавала Росію з Кримом і, зрештою, з Придністров'ям, окупованою Росією провінцією Молдови. Навіть якщо вона починається як незнана крупна держава — Абхазія та Південна Осетія, «держави», які Росія вирізала з Грузії, тут є зразками, Новоросія з часом може розширюватися. (Applebaum, 2014c)

Гадаємо, це вказує на те, що чимало публічних інтелектуалів були переконані: час загарбницьких воєн і шовінізму залишився в минулому, тому спочатку російську загрозу не сприймали серйозно, навіть більше: світові лідери витратили чимало часу, щоб розібратися, чи справді російська агресія не є виправданою. Енн Еплбаум не піддалася російській пропаганді й одразу визначила — Росія на чолі з її президентом є небезпекою для світового порядку й може призвести до серйозніших викликів, ніж ті, що постали в період Холодної війни. Водночас спершу й публіцистка не могла повірити, що світ чекає повномасштабна війна в європейській країні. Сьогодні ж вона намагається не тільки спрогнозувати перемогу України, але й показати те, якою вона має бути й наскільки важливо, щоб це була саме Українська держава, адже це означатиме, що виграла демократія. Однак спершу потрібно усвідомити реальність:

Суворая правда полягає в тому, що ця війна закінчиться назавжди лише тоді, коли неоімперська мрія Росії остаточно помре. <...> Щоб досягти цього фіналу, нам потрібно скоригувати наше мислення. По-перше, ми повинні зрозуміти, глибше, ніж ми це робили досі, що ми вступили в еру конфлікту великих держав. Росіяни це вже знають і вже здійснили перехід до повномасштабної військової економіки. <...> По-друге, нам потрібно почати допомагати українцям вести цю війну так, ніби ми воюємо,

змінюючи наш повільний процес ухвалення рішень відповідно до терміновості моменту. (Anne Applebaum, 2023)

Також журналістка наголошує, що завершення цієї війни повинне бути не тільки на полі бою, бо ж РФ бореться з Україною та її союзниками на кількох «фронтах», де залучає вплив і свої зв'язки з іншими авторитарними режимами, тож і там її потрібно перемогти. Як зазначено вище, колумністка переконує: вторгнення країни-терористки стало прикладом для інших держав із шовіністичними поглядами, що демократичні країни є надто слабкими, щоб протидіяти збройній агресії й, тим паче, війні. Тож у статті «Путін хоче, щоб Захід відмовився від України» зауважує:

Навчившись боротися з Росією, витонченою автократією з глобальними амбіціями, ми будемо краще підготовлені до пізніших, більших конфліктів, якщо колись буде ширша боротьба з Китаєм чи Іраном. Що ще важливіше, перемігши Росію, ми могли б зупинити ці більші конфлікти до їх початку. Мета в Україні має полягати в тому, щоб покласти край жорсткому вторгненню Росії — і стримати інших від початку нового вторгнення десь в іншому місці. (Anne Applebaum, 2023)

Таким чином, медіатексти Енн Еплбаум є симбіозом аналізу минулого й застережень у контексті майбутнього російсько-української війни. Важливо, що цю тему вона розглядає крізь призму європейських викликів і світової політики, адже Українська держава є повноцінним суб'єктом політичних процесів. Розвиток бойових дій на українській і російській територіях безпосередньо впливає на теперішнє євразійського континенту, авторка наголошує на цьому, аналізуючи президентські вибори в США, дипломатичні відносини між західними партнерами та Китаєм або ж вислови світових лідерів.

Висновки

Енн Еплбаум не лише журналістка, але й публічна інтелектуалка, яка досліджує і давню, і новітню історію, а також намагається визначити проблеми й перспективи, що постають перед світовою спільнотою. Українська аудиторія знає публіцистку як авторку книг «Червоний голод. Війна Сталіна проти України», у якій вона розглянула один зі злочинів росіян проти українців — Голодомор 1932–1933 років, а також «Історія ГУЛАГу», за яку отримала Пулітцерівську премію. Сьогодні ж вона вивчає російсько-українську війну. Її статті сфокусовані не тільки на висвітленні подій в Україні — медіатексти Енн Еплбаум спрямовані на глибокий аналіз причин російської агресії проти Української держави.

Тож перш за все журналістка пояснює історичну тяглість українофобії росіян. Вона підкреслює, що страх перед незалежністю українців російська

влада успадкувала від Йосипа Сталіна, який по-боювався, що вільна Україна може призвести до краху Радянського Союзу, адже стане прикладом для боротьби іншим поневоленим радянською системою народам. Путін же вважає, що Україна, яка сповідує демократію та європейські цінності, може стати загрозою для Російської Федерації, де панують цензура, корупція та низький рівень життя.

Важливою темою матеріалів Енн Еплбаум є попередження про відродження Росії як войовничої держави, яка загрожує не тільки незалежності сусідніх держав, але й світу загалом. Крім цього, авторка розглядає маніпуляцію та пропаганду, які використовує російська влада. Навіть більше, вона порівнює старе й нове в цих методах. У своїй колонці журналістка неодноразово зазначала, що світові політики повинні розробити план для уникнення замороження війни й навіть пропонувала реальні пункти цього проєкту. Деякі з її ідей було втілено в життя, але вже після повномасштабного вторгнення.

Зараз Енн Еплбаум наголошує на потребі підтримки України й називає цю війну боротьбою демократії проти тоталітаризму. Вона зауважує, що поразка української сторони буде нищівним ударом для всього світу, адже це надихне диктаторські режими, які й досі існують і чекають моменту, щоб розпочати загарбницькі війни. Журналістка намагається пояснити європейцям та американцям, хто такі українці й за що вони борються. Вона аналізує наші і минуле, і сьогодні, тому у своїх текстах часто згадує українські постаті минулого, сучасних письменників та активістів. Звісно, на початку російського вторгнення на українську територію Енн Еплбаум нерідко називала це конфліктом, зараз досі шукає «хороших росіян», але медіатексти журналістки спрямовані на те, щоб висвітлити війну Росії проти України для іноземної аудиторії, а також допомогти збагнути українцям, як світ сприймає нашу боротьбу, чи протистоїть російській маніпуляції й чи готовий до майбутніх викликів. Колумністика Енн Еплбаум указує на крихіткість старих методів безпеки та миру й на необхідність нової архітектури захисту; в її текстах неодноразово зацентрована увага на недостатній реакції й допомозі Україні її західними партнерами. Тож аналіз праць Енн Еплбаум дає змогу оцінити вивчення російсько-української війни та її причин у західних медіа, а також проблеми між комунікацією українців і європейців, які виникають у контексті маніпуляцій та пропаганди країно-терористки.

Покликання

Гаврилюк, І. (2011). Сучасна українська колумністика: особливості розвитку. *Журналістика*, 10, 117–121.

Деяк-Якобишин, О. (2011). Явище колумністики: продовження наукової дискусії. *Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства*, 1, 293–299.

- Деяк-Якобишин, О. (2012). Колумністика як унікальне явище у сучасних ЗМІ. *Діалог*, 15, 241–246.
- Калинюк Х. (2012). Авторська колонка: проблеми жанрової ідентифікації. *Інформація, комунікація, суспільство* (с. 38–39). Видавництво Львівської політехніки.
- Хлистує, І. (2023). Комунікативні стратегії і тактики авторської колонки (на матеріалі дописів Лариси Денисенко, Олега Коцарева, Катерини Бабкіної, Ірени Карпи, Юлії Стахівської). *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*, 4, 52–57. <https://doi.org/10.32782/philspu/2023.4.11>
- Applebaum, A. (2014a, February 20). *Ukrainian smears and stereotypes*. The Washington Post Column. https://www.washingtonpost.com/opinions/anne-applebaum-ukrainian-smears-and-stereotypes/2014/02/20/450b8d62-9a72-11e3-b88d-f36c07223d88_story.html
- Applebaum, A. (2014b, February 27). *The pressure is on Ukraine*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/opinions/anne-applebaum-the-pressure-is-on-ukraine/2014/02/27/1b080328-9fe6-11e3-9ba6-800d1192d08b_story.html
- Applebaum, A. (2014c, August 29). *War in Europe is not a hysterical idea*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/opinions/anne-applebaum-war-in-europe-is-not-a-hysterical-idea/2014/08/29/815f29d4-2f93-11e4-bb9b-997ae96fad33_story.html
- Applebaum, A. (2015a, February 8). *The long view with Russia*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/opinions/the-long-view-with-russia/2015/02/08/cdd7a6a4-ae8e-11e4-abe8-e1ef60ca26de_story.html
- Applebaum, A. (2015b, December 1). *Russia and the Great Forgetting*. Anne Applebaum. <https://www.anneapplebaum.com/2015/12/01/russia-and-the-great-forgetting>
- Applebaum, A. (2017, October 20). *Why does Putin want to control Ukraine? Ask Stalin*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/outlook/why-does-putin-want-control-ukraine-ask-stalin/2017/10/20/800a7afe-b427-11e7-a908-a3470754bbb9_story.html
- Applebaum, A. (2023, November 10). *Putin wants the West to give up on Ukraine*. Anne Applebaum. <https://www.anneapplebaum.com/2023/11/10/putin-wants-the-west-to-give-up-on-ukraine>
- Applebaum, A. (2024, April 15). *Why Republicans are defending Israel and ignoring Ukraine*. Anne Applebaum. <https://www.anneapplebaum.com/2024/04/15/why-republicans-are-defending-israel-and-ignoring-ukraine>
- Hinkle, O., & Henry, J. (1952). *How to Write Columns*. Iowa State College Press. <https://doi.org/10.31274/isudp.1952.36>
- Hordijk, F. (2019). Anne Applebaum's 'Red Famine' (2017). Book review. *Nordlit*, 42, 381–390. <https://septentrio.uit.no/index.php/nordlit/article/view/5021>
- Naimark, N. M. (2018). Applebaum, Fitzpatrick and the genocide question. *Contemporary European History*, 27(3), 435–439. <https://doi.org/10.1017/S0960777318000292>
- Nosova, B. (2021). Anne Applebaum's strategy of telling the history of international relations in Central and Eastern Europe. *Przegląd Strategiczny*, 14, 93–105. <https://doi.org/10.14746/ps.2021.1.6>
- Punn, G. I. (2018). *Column — What's it all about and its role in journalism*. Academia.edu. <https://www.academia.edu/40436930>

References (translated and transliterated)

- Applebaum, A. (2014a, February 20). *Ukrainian smears and stereotypes*. The Washington Post Column. https://www.washingtonpost.com/opinions/anne-applebaum-ukrainian-smears-and-stereotypes/2014/02/20/450b8d62-9a72-11e3-b88d-f36c07223d88_story.html
- Applebaum, A. (2014b, February 27). *The pressure is on Ukraine*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/opinions/anne-applebaum-the-pressure-is-on-ukraine/2014/02/27/1b080328-9fe6-11e3-9ba6-800d1192d08b_story.html
- Applebaum, A. (2014c, August 29). *War in Europe is not a hysterical idea*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/opinions/anne-applebaum-war-in-europe-is-not-a-hysterical-idea/2014/08/29/815f29d4-2f93-11e4-bb9b-997ae96fad33_story.html
- Applebaum, A. (2015a, February 8). *The long view with Russia*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/opinions/the-long-view-with-russia/2015/02/08/cdd7a6a4-ae8e-11e4-abe8-e1ef60ca26de_story.html

- Applebaum, A. (2015b, December 1). *Russia and the Great Forgetting*. Anne Applebaum. <https://www.anneapplebaum.com/2015/12/01/russia-and-the-great-forgetting>
- Applebaum, A. (2017, October 20). *Why does Putin want to control Ukraine? Ask Stalin*. The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/outlook/why-does-putin-want-control-ukraine-ask-stalin/2017/10/20/800a7afe-b427-11e7-a908-a3470754bbb9_story.html
- Applebaum, A. (2023, November 10). *Putin wants the West to give up on Ukraine*. Anne Applebaum. <https://www.anneapplebaum.com/2023/11/10/putin-wants-the-west-to-give-up-on-ukraine>
- Applebaum, A. (2024, April 15). *Why Republicans are defending Israel and ignoring Ukraine*. Anne Applebaum. <https://www.anneapplebaum.com/2024/04/15/why-republicans-are-defending-israel-and-ignoring-ukraine>
- Deiak-Yakobyshyn, O. (2011). Yavyshe kolumnistyky: prodovzhennia naukovoï dyskusii [The phenomenon of columnism: the continuation of the scientific discussion]. *Zbirnyk prats Naukovo-doslidnoho instytutu presoznavstva*, 1, 293–299.
- Deiak-Yakobyshyn, O. (2012). Kolumnistyka yak unikalne yavyshe u suchasnykh ZMI [Columnism as a unique phenomenon in modern mass media]. *Dialoh*, 15, 241–246.
- Havryliuk, I. (2011). Suchasna ukrainska kolumnistyka: osoblyvosti rozvytku [Modern Ukrainian columnism: development features]. *Zhurnalistyka*, 10, 117–121.
- Hinkle, O., & Henry, J. (1952). *How to write columns*. Iowa State College Press. <https://doi.org/10.31274/isudp.1952.36>
- Hordijk, F. (2019). Anne Applebaum's 'Red Famine' (2017). Book review. *Nordlit*, 42, 381–390. <https://septentrio.uit.no/index.php/nordlit/article/view/5021>
- Kalniuk, Kh. (2012). Avtorska kolonka: problemy zhanrovi identyfikatsii [Author's column: problems of genre identification]. *Informatsiia, komunikatsiia, suspilstvo* (pp. 38–39). Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki.
- Khlystun, I. (2023). Komunikatyvni stratehii i taktyky avtorskoi kolonky (na materiali dopyshiv Larisy Denysenko, Oleha Kotsareva, Kateryny Babkinoi, Ireny Karpy, Yulii Stakhivskoi) [Communicative strategies and tactics of the author's column (based on the articles of Larisa Denysenko, Oleg Kotsarev, Kateryna Babkina, Irena Karpa, Yulia Stakhivska)]. *Slobozhanskyi naukovi visnyk. Serii: Filolohiia*, 4, 52–57. <https://doi.org/10.32782/philspu/2023.4.11>
- Naimark, N. M. (2018). Applebaum, Fitzpatrick and the genocide question. *Contemporary European History*, 27(3), 435–439. <https://doi.org/10.1017/S0960777318000292>
- Nosova, B. (2021). Anne Applebaum's strategy of telling the history of international relations in Central and Eastern Europe. *Przeglad Strategiczny*, 14, 93–105. <https://doi.org/10.14746/ps.2021.1.6>
- Punn, G. I. (2018). *Column — What's it all about and its role in journalism*. <https://www.academia.edu/40436930>

Marta Stelmakh

Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

COLUMNIST CORPUS OF ANNE APPLEBAUM: THE PECULIARITIES OF MEDIA TEXTS ON UKRAINIAN ISSUES

In the article, the author analyzes the columnist works of the public intellectual Anne Applebaum on the Ukrainian topic, their features, and their significance. The article's relevance is due to the need for comprehensive research on the topic of Ukraine in the world media, including the format of columnism. The subject of the study is Anne Applebaum's articles on Ukrainian issues in *The Atlantic* and *The Washington Post*. The aim is to outline the journalist's text features and to identify her style. The following methods were used during the research: comparative, historical, systemic analysis, content analysis, and others. The novelty is due to the analysis of journalistic rather than popular science works by Anne Applebaum.

During the research, the author reviewed the journalist's articles in periodicals on Ukrainian topics published from the beginning of the current Russian aggression against Ukraine to the present day. Anne Applebaum is known to the Ukrainian audience as the author of a book about the Holodomor of 1932–1933 (*Red Famine: Stalin's War on Ukraine*), which has sparked many discussions in Ukrainian and foreign media. We focused on Anne Applebaum as a columnist because, in this format, the author's style and even subjectivity are significant. The article identifies the peculiarities of the journalist's media texts: an attempt to familiarize the English-speaking reader with the causes and consequences of the Russia-Ukraine war. In particular, many of the author's articles are devoted to explaining historical clichés and propaganda narratives used by Russia to portray Ukrainians as Nazis and chauvinists. Within the context of considering Russia's war against Ukraine, it is crucial to highlight the historical continuity of this issue, and Anne Applebaum also writes about this. The author also emphasizes that modern Russia is a threat to peace not only for Ukrainians but for the entire world, and the international community must realize this.

The journalist analyzes the methods of manipulation and propaganda used by the Russians and has noted that some have stood the test of time while others have emerged in the process of modern challenges. In this research, we have separately examined the columnist's media texts, in which she views the Ukrainian resistance through the prism of geopolitics and concludes that it is necessary for the world order that Ukraine wins; otherwise, totalitarianism may become the dominant regime in the world. It covers the Russia-Ukraine war for a foreign audience and explains to Ukrainians how the world perceives their struggle. Given this, there is a need to further research Anne Applebaum's articles.

Keywords: columnism; Anne Applebaum; Russia-Ukraine war; propaganda; Russian aggression.

Стаття надійшла до редакції 25.10.2024